

ESIPUHE

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raportteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2009 Pk-yritysbarometri perustuu 3850 pk-yrityksen vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista ja yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä. Barometrin kyky ennakoida talouden suhdannekäänteitä on ollut varsin hyvä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän 12 kuukauden aikana sekä yleistä elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitustilannetta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä.

Yritysten maksuvalmius ja luottomarkkinoiden toimivuus ovat ajankohtaisia, kriittisiä kysymyksiä. Samaan aikaan haetaan merkkejä talouden tilan kohenemisesta. Entä kuinka pk-yritykset pystyvät sopeuttamaan toimintaansa nykyisissä talouskriisin oloissa? Näihin kysymyksiin haetaan vastausta tässä barometrissa.

Helsingissä 2.9.2009

*Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät*

*Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj*

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Uudenmaan ja koko maan yritykset.....	7
2 Yritykset ja työllisyys	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät.....	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet.....	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet.....	15
7 Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi	16
8 Elinkeinoilmasto	17
9 Pk-yritysten kasvuhakuisuus.....	19
10 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	20
11 Yrittäjyysilmapiiri	21
11 Pk-yritysten rahoitus.....	22
13 Maksuvaikeudet ja -järjestelyt.....	26

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät. Pk-yritykset odottavat suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana Uudellamaalla ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat nyt hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Koko maan ja Uudenmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisemmat kevääseen 2009 verrattuna. Uudellamaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat tuotekehityspanostusten osalta.

Uudellamaalla toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden heikkenevän seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Uudellamaalla kuitenkin hieman korkeammalla tasolla kuin keväällä 2009

Koko maan pk-yrityksistä 35 prosenttia ja alueella 38 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi sekä koko maassa että alueella noin kymmenesosa suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

Kehittämisen esteet. Uudenmaan pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat edelleen yleiseen suhdanteeseen/maailmantilanteeseen liittyvät tekijät sekä resurssitekiäjät. Resurssitekiäjät sekä yleinen suhdanne / maailmatilanne hieman pienemmiksi kehittämisen esteiksi Uudellamaalla kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 10 prosentilla Uudenmaan pk-yrityksistä.

Työllistämisen esteet. Uudenmaan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys ja työvoiman saatavuus. Työvoiman saatavuus sekä kysynnän riittämättömyys koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. Uudenmaan pk-yrityksistä 30 prosentilla ja 37 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

Rahoitus. Noin joka neljäs alueella ja koko maassa toimivista pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Finnveran suhdannelainaa / -takausta aikoo näistä yrityksistä hakea koko maan osalta 37 prosenttia ja alueella 35 prosenttia. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle pidetään alueella edelleen rahoituksen ottamista käyttöpääomaksi.

Yhteensä 37 prosenttia rahoitusta ottaneista koko maan pk-yrityksistä kokee, että rahoitusmarkkinat ovat heijastuneet rahoitusehtoihin melko tai erittäin paljon. Alueella puolestaan 30 prosenttia kokee rahoitusmarkkinoiden vaikuttaneen ehtoihin melko tai erittäin paljon.

Noin viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että rahoitusmarkkinoiden muutokset / ongelmat eivät ole heijastuneet lainkaan rahoitusehtoihin. Alueella koetaan kokonaisuudessaan rahoitusmarkkinoiden muutoksilla / ongelmilla olleen pienempi vaikutus rahoitusehtoihin kuin koko maassa keskimäärin.

Maksuvaikeudet- ja järjestelyt. Hieman vajaa viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Noin puolet sekä koko maan että alueen osalta lisäksi ilmoittaa, että asiakkailla / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana.

80 prosenttia koko maan ja 79 prosenttia alueen niistä yrityksistä, jotka ilmoittavat asiakkailla / kumppaneilla olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana ilmoittaa, että asiakkailla / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana vuodentakaista enemmän.

Kymmenesosa sekä alueen että koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa, että maksujärjestelyihin on ollut tarvetta verottajan kanssa viimeisen kuuden kuukauden aikana.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten näkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Vastaaajajoukko on 3850 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internet- ja puhelinkyselyinä kesä-heinäkuussa 2009. Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat alueen haastatelluista yrityksistä. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen ja tutkimuspäällikkö Katri Ahtiainen sekä Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

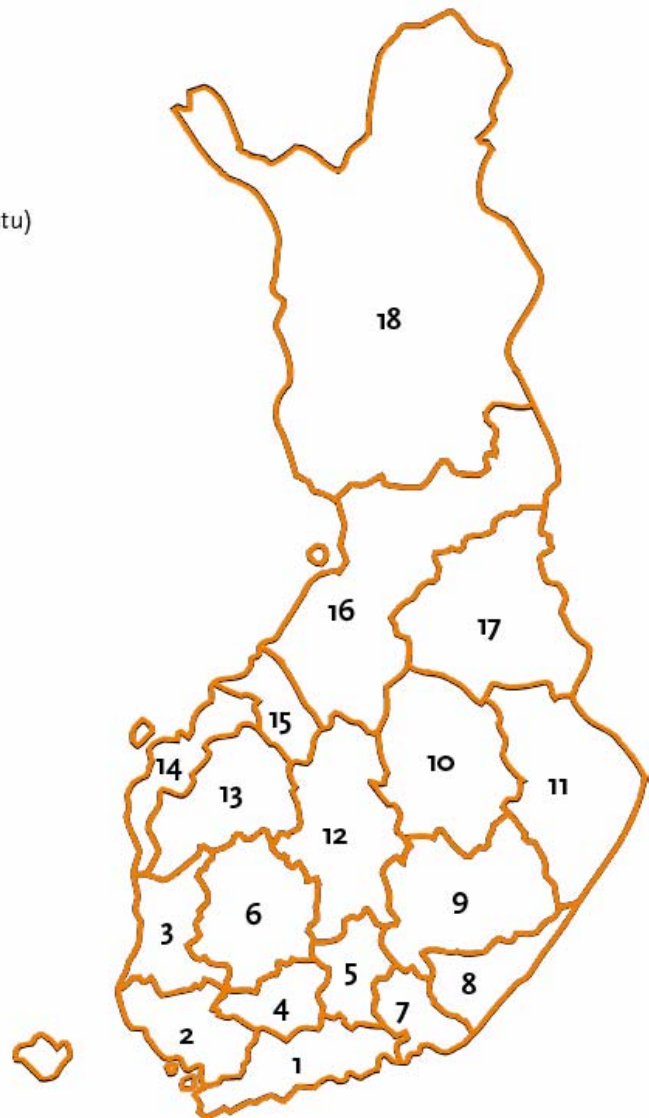
Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:**PK-YRITYSBAROMETRI 2/2009**
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	UUSIMAA	366	9
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	87	24
	Rakentaminen (TOL: F)	42	12
	Kauppa (TOL: G)	108	30
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	129	35
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	177	49
	5 - 9 henkilöä	73	20
	10 - 19 henkilöä	47	13
	20 - 49 henkilöä	44	12
	50+ henkilöä	24	7
LIIKEVAIHTO VUONNA 2008	Alle 0,20 milj. euroa	83	23
	0,20 - 0,49 milj. euroa	70	19
	0,50 - 1,49 milj. euroa	59	16
	1,50+ milj. euroa	97	27
	Ei vastausta	57	16
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	33	9
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	129	37
	Pyrkii säilyttämään asemansa	118	33
	Ei kasvutavoitetta	63	18
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	10	3
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	229	66
	Kyllä, vie itse suoraan	72	21
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	67	19
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1997	291	80
	1998 - 2002	40	11
	2003 -	34	9
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	286	79
	Palkattu toimitusjohtaja	49	14
	Muut	28	8

Pk-yritysbarometrin aluejako

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

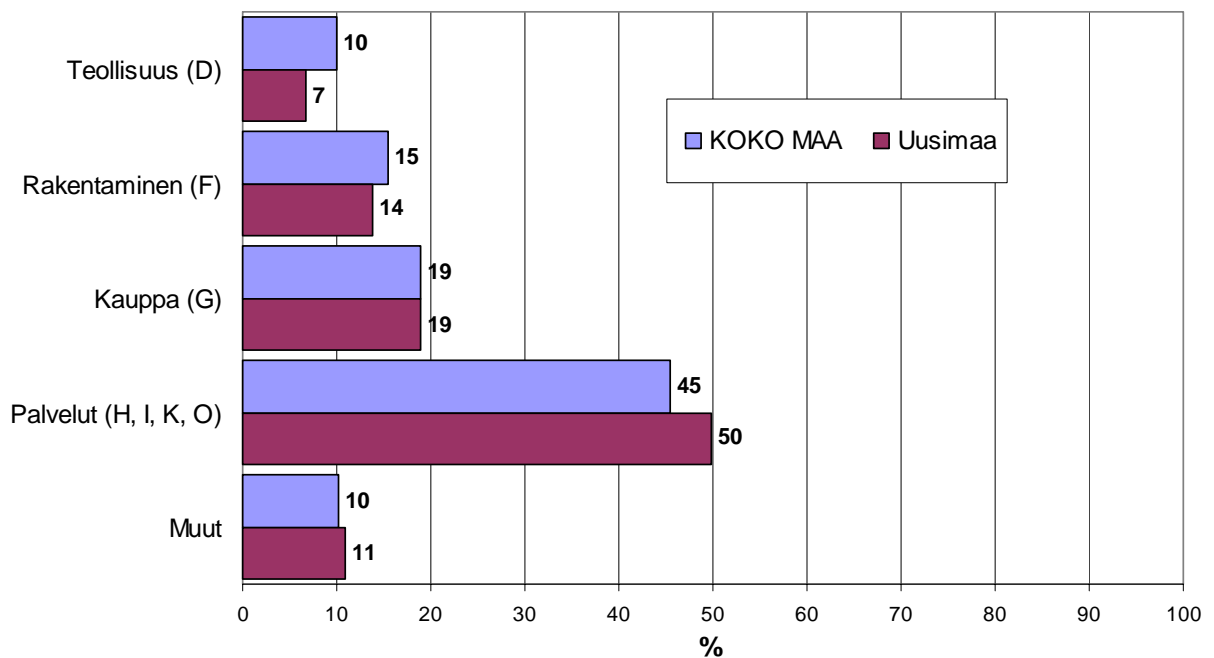

Tutkimustulokset

1 Uudenmaan ja koko maan yritykset

Suomessa oli 252 658 yritystä vuonna 2007.¹ Näistä yrityksistä noin 83 782 toimi Uudellamaalla (Uusimaan ja Itä-Uusimaan kuntien luvut yhteensä). Uudellamaalla on teollisuuden ja rakentamisen yrityksiä suhteellisesti vähemmän ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti enemmän kuin koko maassa keskimäärin².

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

² Yritysten osuudet eri toimialoilla koostuvat Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan yhteisistä luvuista

2 Yritykset ja työllisyys

Uudenmaan maakunnassa työskenteli vuonna 2008 noin 800 000 työntekijää³. Työttömyysaste oli vuonna 2008 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 6,4 % ja koko Uudellamaalla 4,9 %.

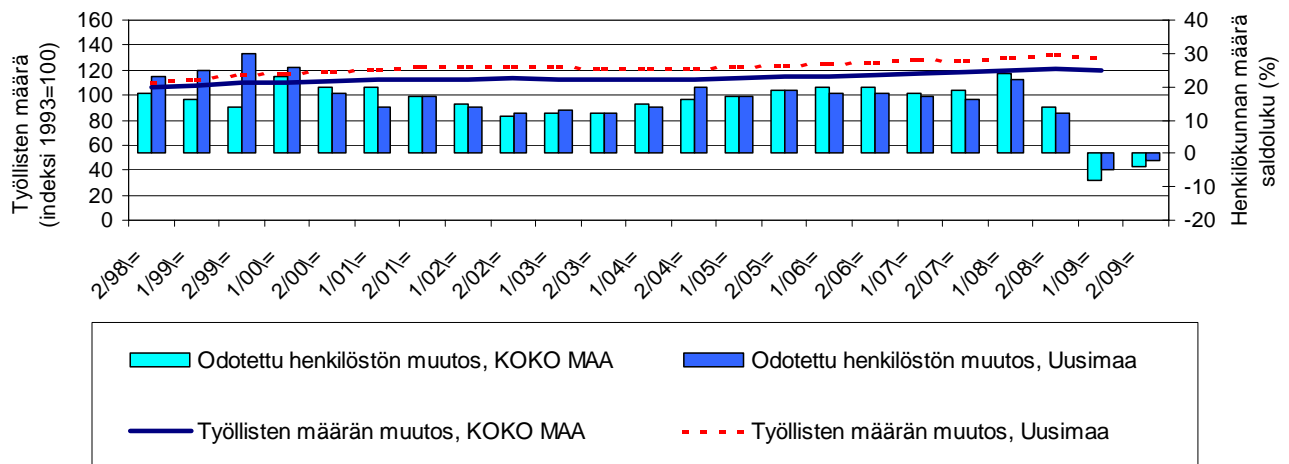
Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	13	71	17	-4
Uusimaa	16	66	18	-2

Uudellamaalla toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden heikkenevän seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella hieman suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Uudellamaalla hieman korkeammalla tasolla kuin keväällä 2009 (saldoluku tuolloin -5 %). Myös koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät paremmat kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2009 henkilökunnan määrän saldoluku oli -8 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Uudenmaan työllisten määrää (indeksi 1995=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana⁴.

2. HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄN MUUTOSODOTUKSET SEURAAVAN VUODEN AIKANA SEKÄ TYÖLLISTEN MÄÄRÄN TILASTOITU MUUTOS

³ Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus. Luvut Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan yhteisiä lukuja.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

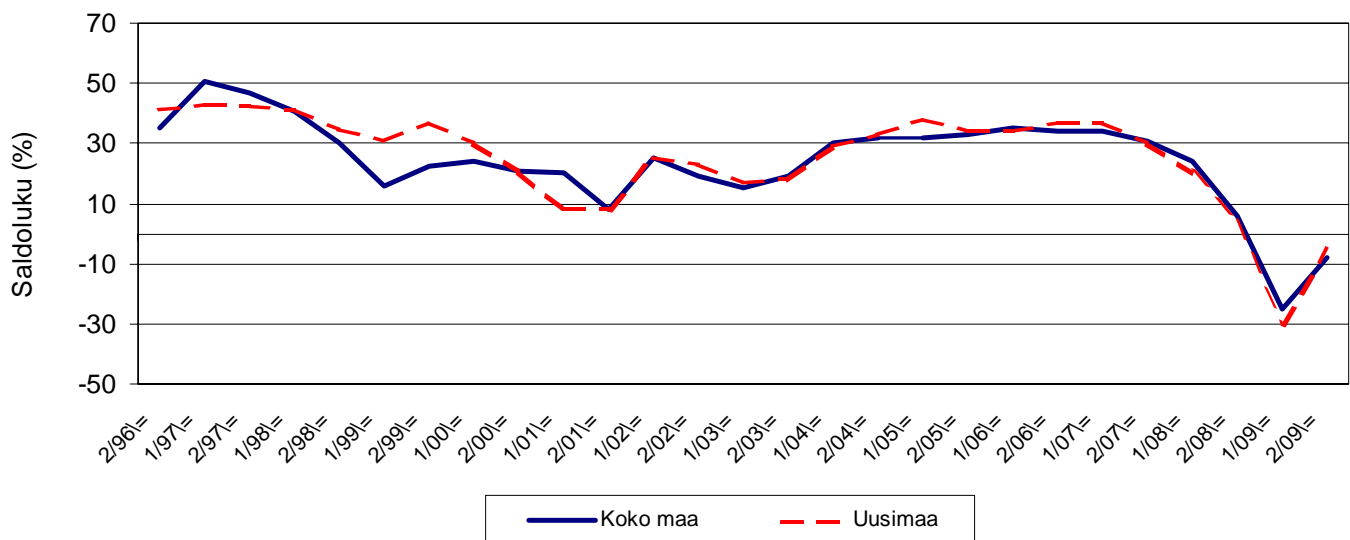
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	19	55	26	-8
Uusimaa	20	53	27	-6

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana Uudellamaalla ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Uudellamaalla toimivista pk-yrityksistä nyt 20 prosenttia ennakoi suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 27 prosenttia ennakoi suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat nyt hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 2/96 lähtien. Kevään 2009 tilanteeseen verrattuna ovat Uudellamaalla ja koko maassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana nousseet hieman. Uudellamaalla nousu on ollut selkeämpää kuin koko maassa.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

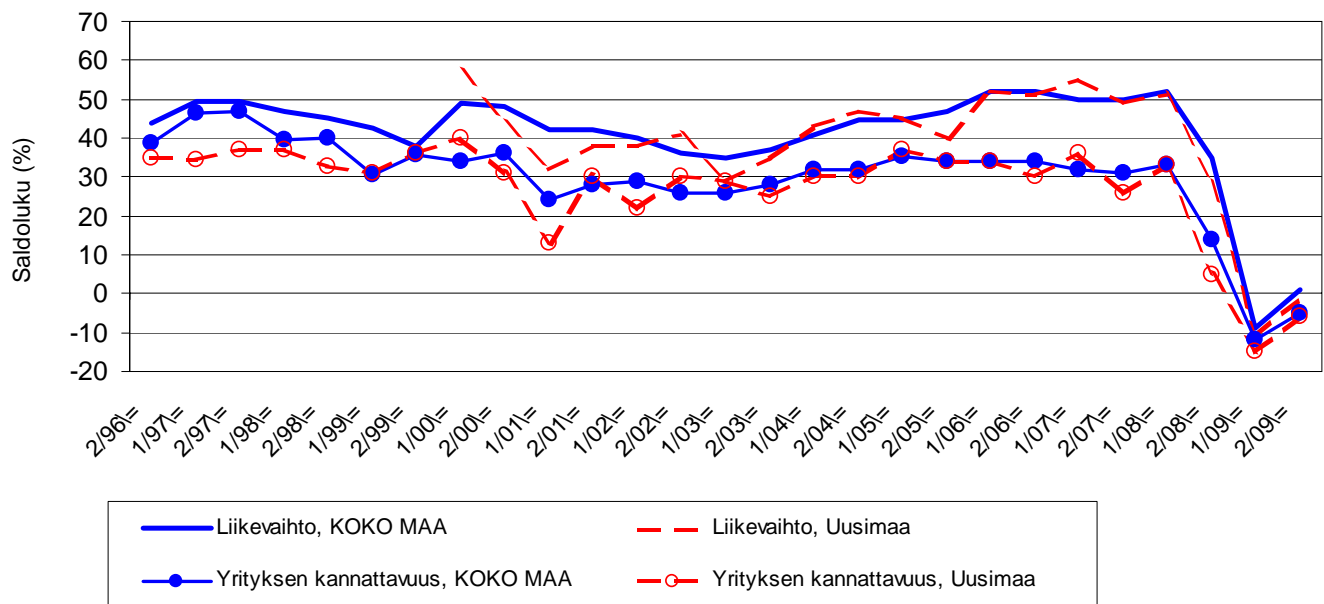
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	29	13	11	10	26	23	21	17
Yhtä suuri	44	59	74	74	59	48	62	66
Pienempi	28	28	15	16	15	29	17	17
Saldoluku (%)	1	-15	-5	-6	12	-5	4	0
Uusimaa								
Suurempi	28	15	11	12	24	26	21	21
Yhtä suuri	43	56	69	65	60	43	61	63
Pienempi	29	29	20	23	17	31	18	16
Saldoluku (%)	-1	-15	-9	-10	8	-6	3	5

Koko maan ja Uudenmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisemmat kevääseen 2009 verrattuna. Uudellamaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat tuotekehityspanostusten osalta. Muiden osatekijöiden nousua ennakoitiin pienempi määrä tai saman verran vastaajia kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁵ kehitys jaksosta 2/96 lähtien. Sekä liikevaihdon että kannattavuuden suhdannenäkymät ovat Uudellamaalla ja koko maassa nousseet kevään 2009 kyselystä.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁵ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

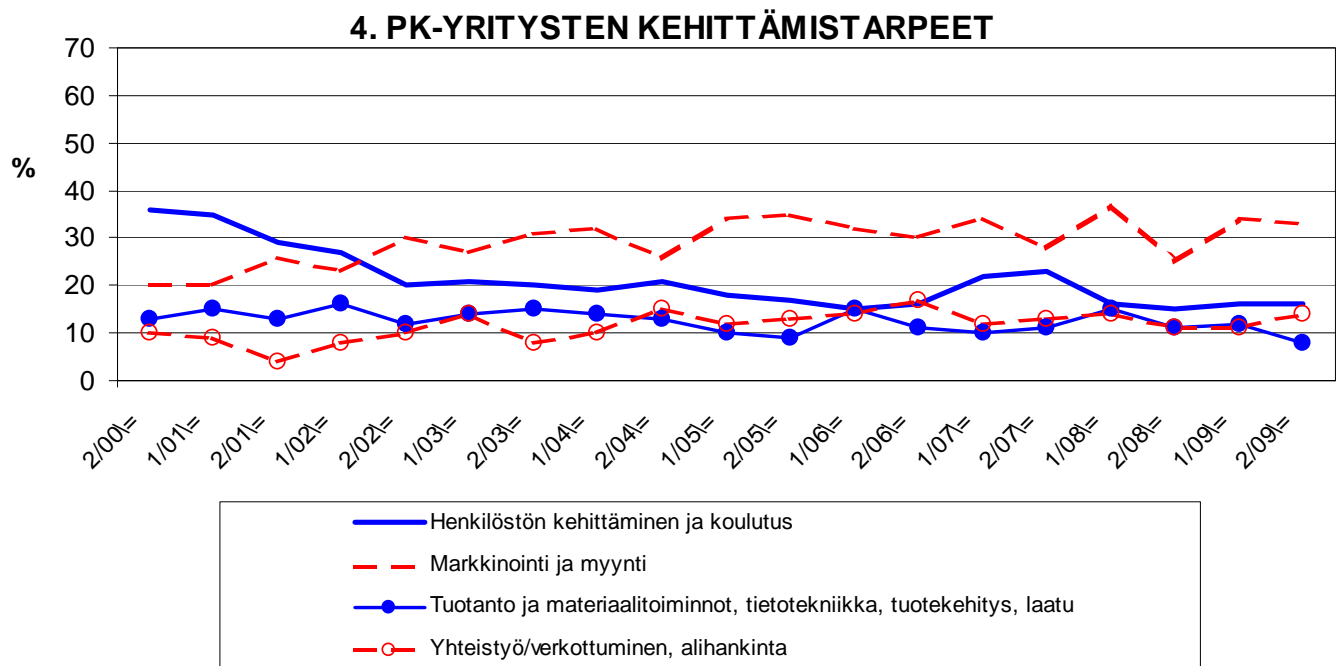
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
Johtaminen	4	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	15	16
Markkinointi ja myynti	32	33
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	7	8
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	10	8
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	12	14
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Ei kehittämistarvetta	16	12

Koko maan ja Uudenmaan alueen pk-yritysten kehittämistarpeet ovat melko samankaltaisia. Uudenmaan pk-yrityksissä koetaan olevan koko maan keskiarvon tavoin eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta sekä alueen että koko maan pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Johtaminen, henkilöstön kehittäminen ja koulutus, markkinointi ja myynti, rahoitus sekä yhteistyö ja verkottuminen koetaan Uudellamaalla koko maahan verrattuna hieman suuremmiksi kehittämistarpeiksi.

Yhteistyöhön / verkottumiseen ja alihankintaan liittyvät kehittämistarpeet ovat hieman lisääntyneet Uudellamaalla toimivien pk-yritysten keskuudessa kevään 2009 tilanteeseen verrattuna. Tuotantoon ja materiaalitoimintoihin liittyvät kehittämistarpeet ovat sen sijaan hieman vähentyneet.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Uusimaa
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	3	1
byrokratia	1,0	0,3
työlainsäädäntö	0,6	0,3
työehtosopimukset	0,4	0,0
muu sääntely	0,7	0,0
KUSTANNUSTASO	7	8
verotus	1,0	0,9
palkkataso	2,0	3,1
työn sivukulut	2,8	3,1
muut tuotantokustannukset	1,4	1,2
KILPAILUTILANNE	12	11
kireä kilpailutilanne	8,1	7,4
markkinoiden liiallinen keskittyminen	0,8	0,3
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0,5	0,6
markkinoita vääristävät tuet	0,2	0,0
harmaa talous, konkurssit jne.	0,6	0,9
kysynnän riittämättömyys	1,7	1,5
RAHOITUS	7	10
rahoituksen saatavuus	2,7	3,1
rahoituksen hinta	1,0	2,5
vakuuksien puute	3,2	4,0
RESURSSITEKIJÄT	16	15
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	8,7	7,4
alihankkijoiden/osatoimittajien		
saatavuus	0,6	0,9
toimitilat	1,4	1,8
koneet ja laitteet	0,6	0,3
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	3,6	3,1
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	37	35
MUUT TEKIJÄT	6	9
EI OSAA SANOA	12	12

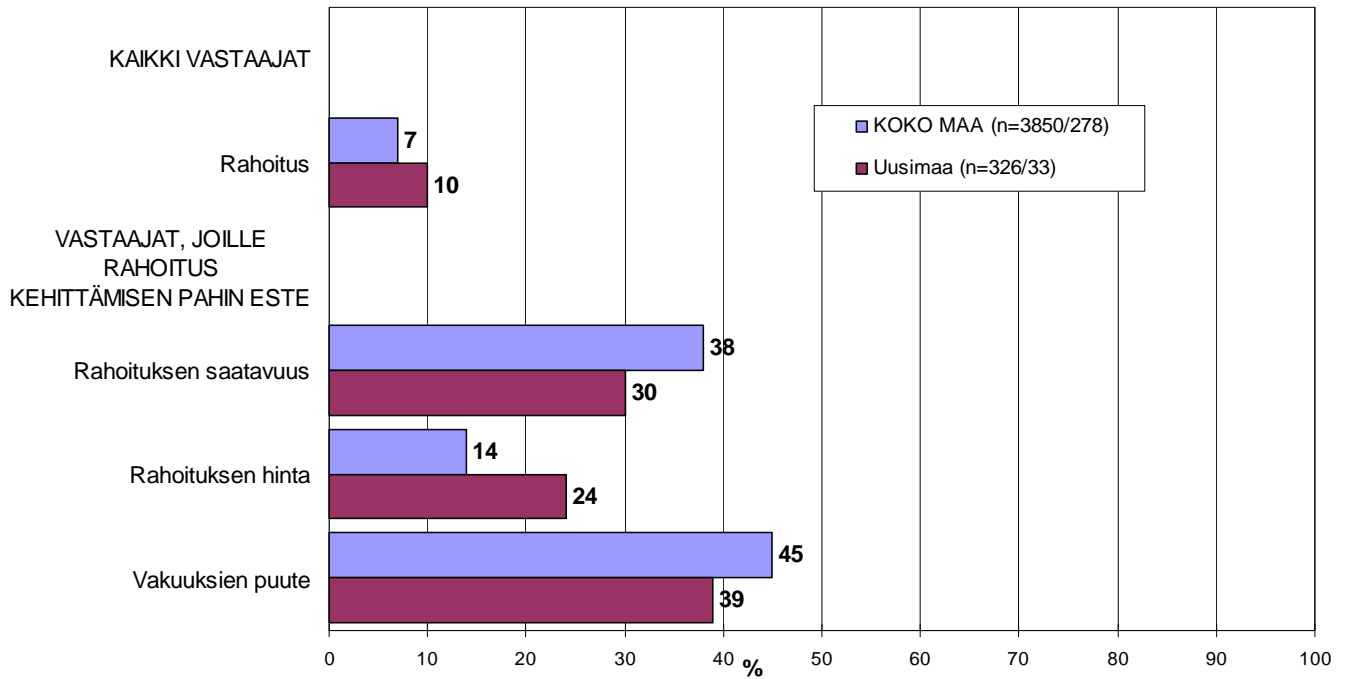
Uudenmaan pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat edelleen yleiseen suhdanteeseen/maailmantilanteeseen liittyvät tekijät sekä resurssitekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Resurssitekijät sekä yleinen suhdanne / maailmantilanne hieman pienemmiksi kehittämisen esteiksi Uudellamaalla kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 10 prosentilla Uudenmaan pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä vakuuksien puute on pahimpana esteenä 39 prosentilla, rahoituksen saatavuus noin kolmasosalla ja rahoituksen hinta noin neljäsosalla. Uudellamaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan nyt hieman suurempi kehittämisen este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Koko maassa kaikki pk-yritykset pitävät rahoitusta nyt hieman pienempänä esteenä verrattuna kevään 2009 tilanteeseen. Kasvuhakuiset pk-yritykset kokevat rahoituksen samansuuruisiksi kehittämisen esteeksi kuin keväällä 2009. Uudellamaalla sekä kaikki että kasvuhakuiset yritykset kokevat rahoituksen suuremmaksi kehittämisen esteeksi kuin keväällä 2009.

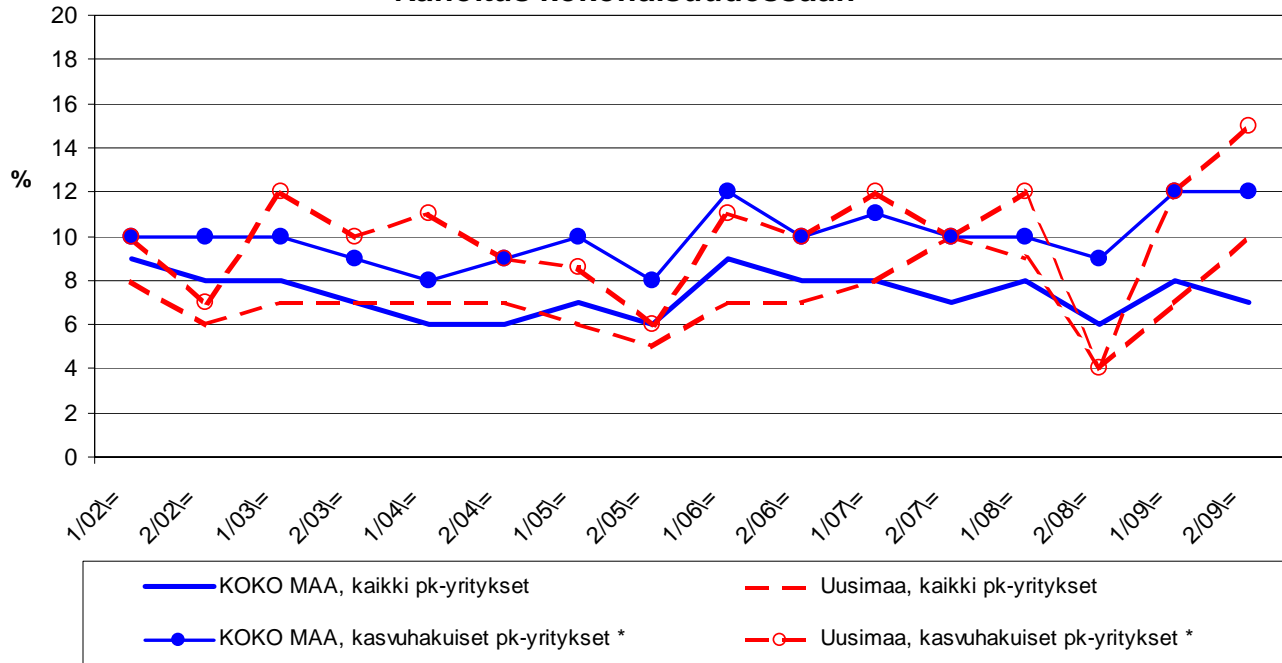
5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET

-Rahoitus-

n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan-

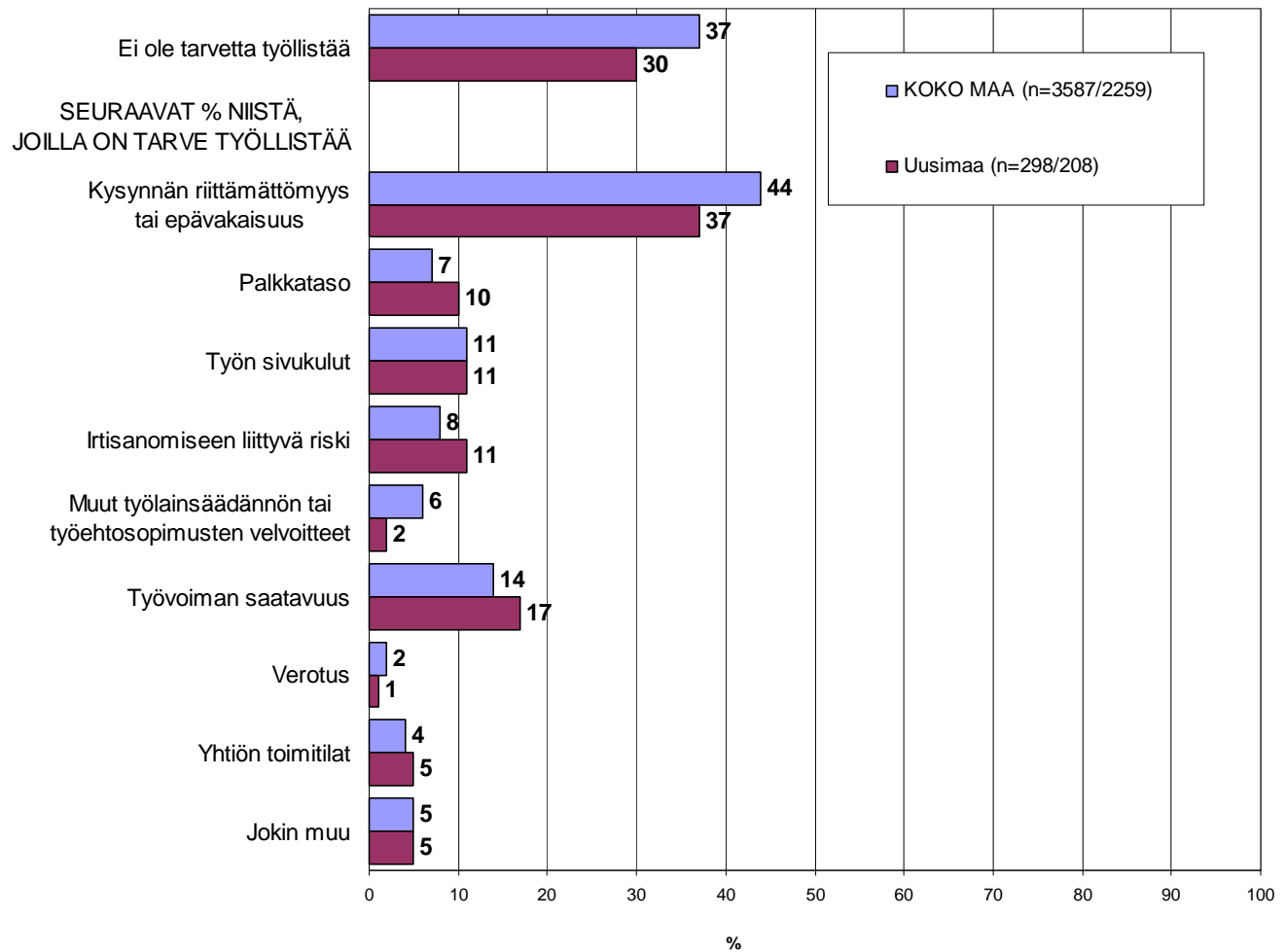
*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Uudenmaan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys, jota noin neljä kymmenestä niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpana esteenä, ja työvoiman saatavuus, jota 17 prosenttia näistä yrityksistä piti suurimpana esteenä. Työvoiman saatavuus sekä kysynnän riittämättömyys koettiin suurimmiksi esteiksi myös koko maan tasolla. Uudenmaan pk-yrityksistä 30 prosentilla ja 37 prosentilla koko maan pk-yrityksistä ei ole tarvetta työllistää.

6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE

n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

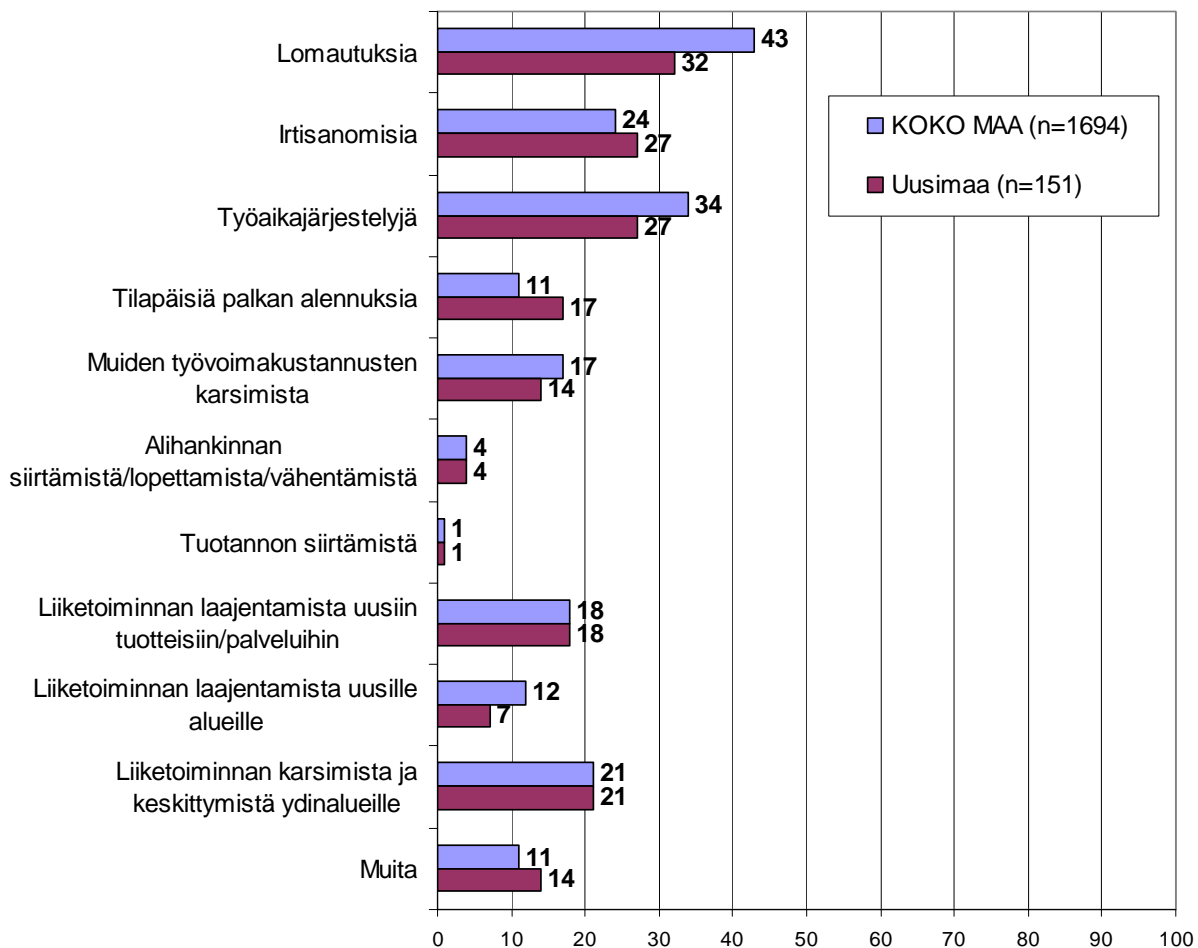
7 Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi

Koko maan pk-yrityksistä 35 prosenttia ja alueella 38 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi sekä koko maassa että alueella noin kymmenesosa suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

43 prosenttia koko maan ja 32 prosenttia alueen toimintaa sopeuttaneista / sopeuttamista suunnittelevista pk-yrityksistä on tehnyt / aikoo tehdä lomautuksia. Toiseksi eniten alueella on tehty / suunnitellaan tehtäväksi irtisanomisia ja työaikajärjestelyjä. Koko maan osalta toiseksi eniten on tehty / suunnitellaan työaikajärjestelyjä. Irtisanomisia on tehnyt / suunnittelee tekevänsä puolestaan 24 prosenttia koko maan vastanneista pk-yrityksistä.

7. MITÄ SOPEUTTAMISTOIMIA ON TEHTY/SUUNNITTEILLA

n=on jo sopeuttanut, suunnittelee sopeuttamista

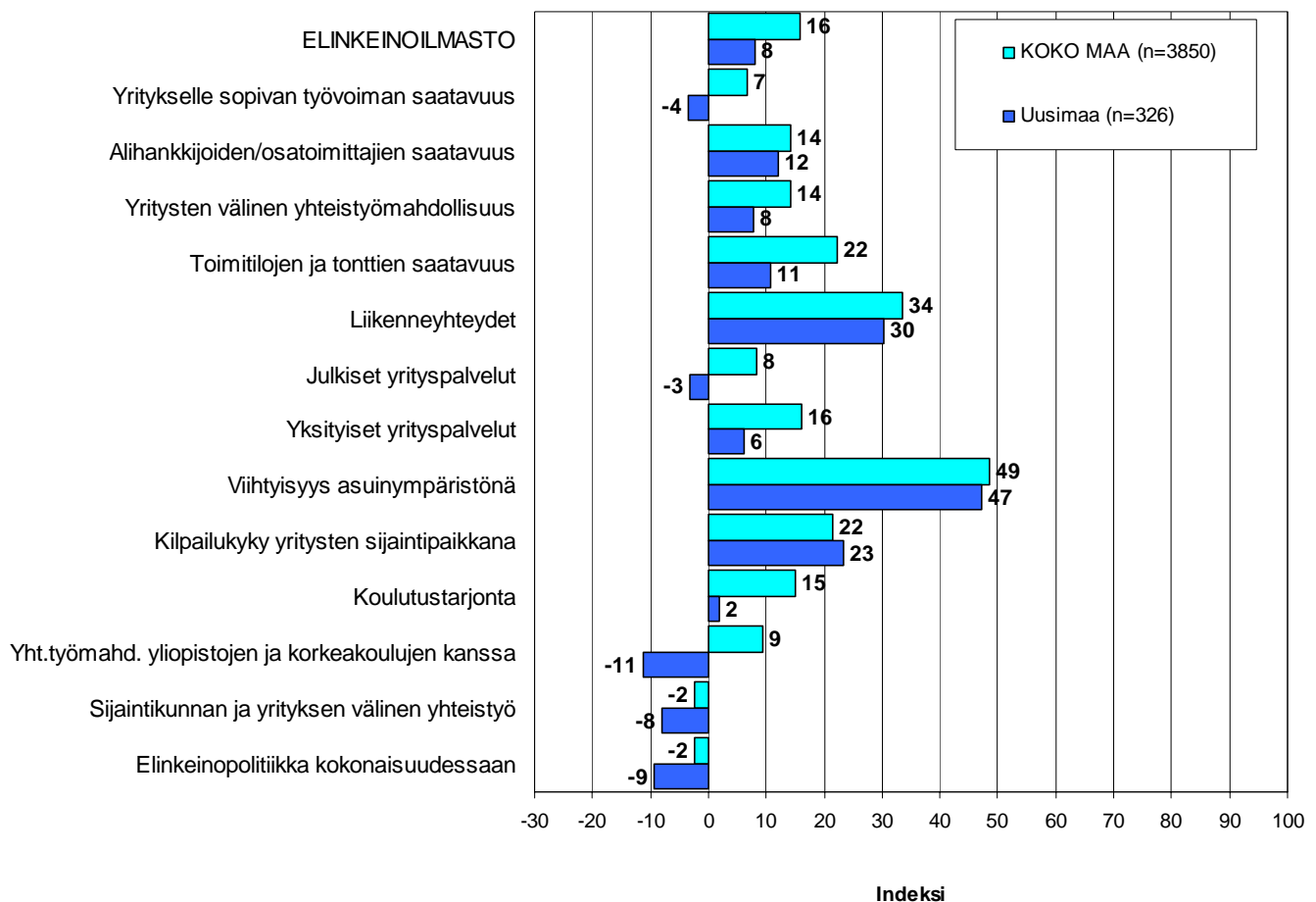
8 Elinkeinoilmasto

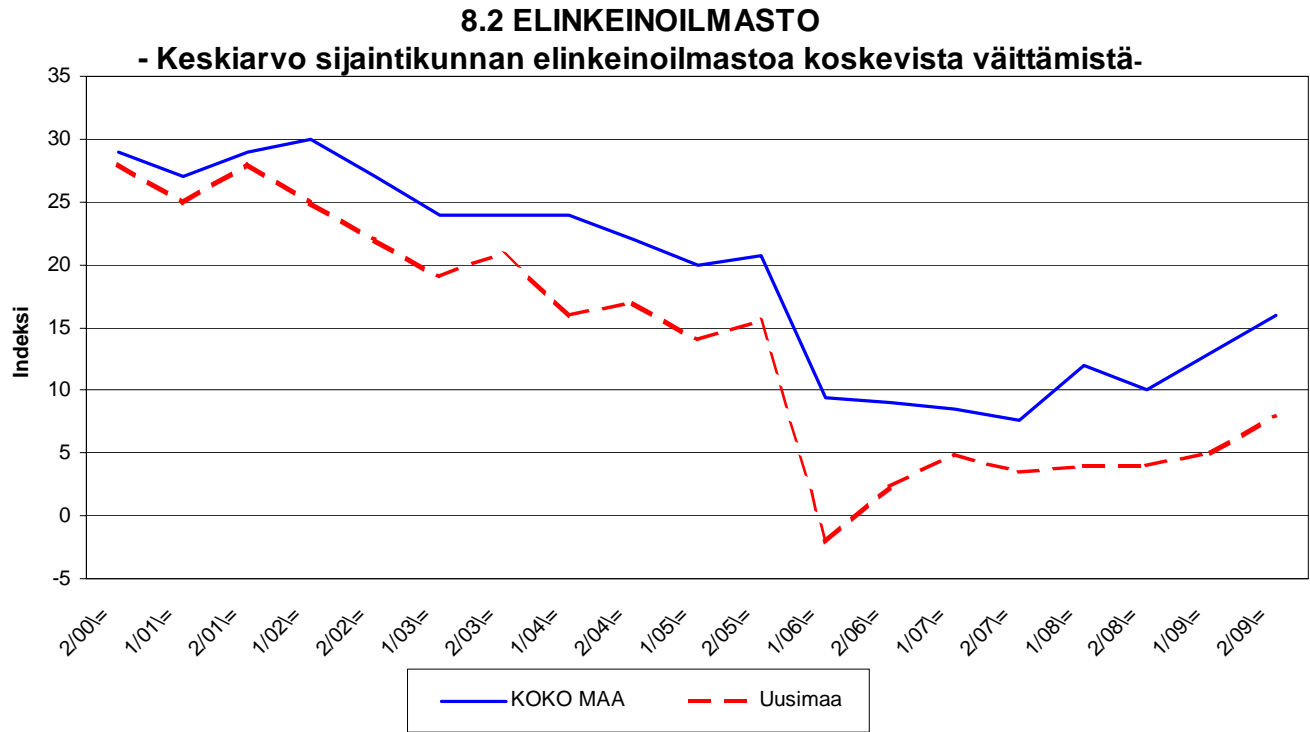
Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Uudellamaalla edelleen tyytymättömpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Uudellamaalla sijaitsevat pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuin ympäristönä, liikenneyhteyksiin ja sijaintiin kilpailukyvyyn näkökulmasta. Tyytymättömiä alueella ollaan sijaintikunnan ja yhteistyömahdollisuuksiin yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa sekä nyt myös elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan.

Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on koko maassa sekä alueella hieman noususuunnassa. Aiemmin kysytty tekijä 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

8.1 ELINKEINOILMASTO

n=kaikki vastaajat

9 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

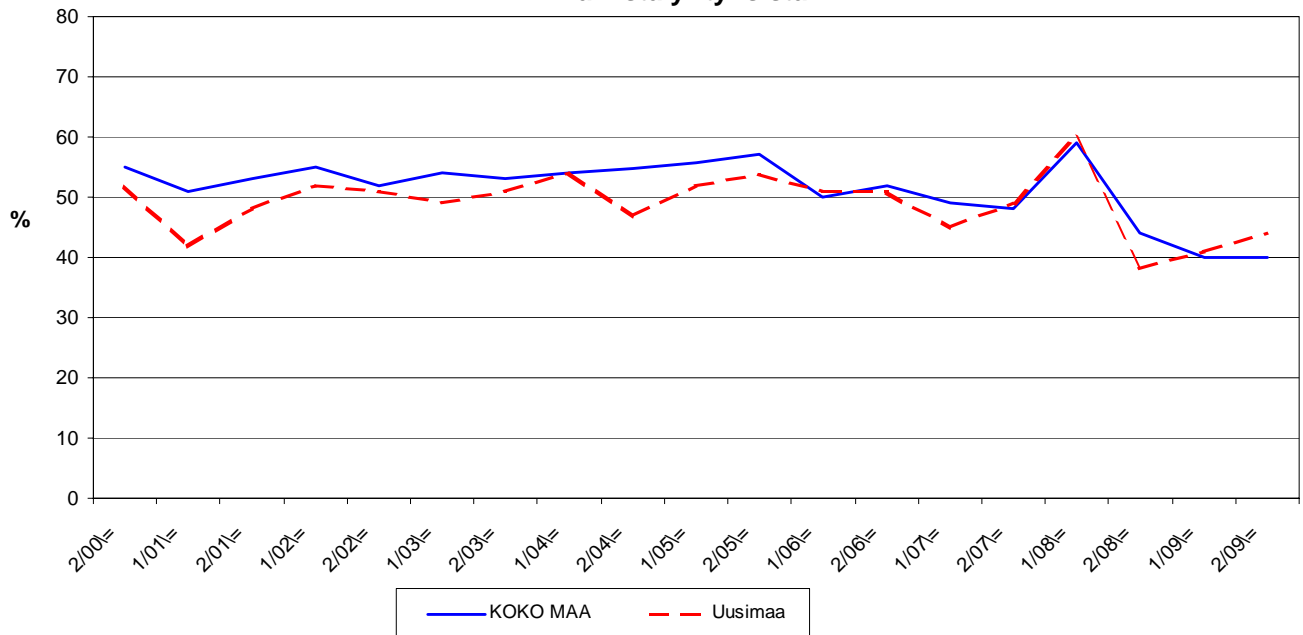
Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	8
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	32	36
Pyrimme säilyttämään asemamme	40	34
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	18	19
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	3	3

Uudellamaalla on nyt hieman enemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoi kolme prosenttia koko maan ja alueen pk-yrityksistä. Tärkeimpinä kasvukeinoinaan alueen pk-yritykset pitävät uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä, myynnin ja markkinoinnin lisäämistä sekä yhteistyön lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Uudellamaalla yhteensä 44 prosenttia ja koko maassa 40 prosenttia. Kokonaisuutena kasvuhakuisten pk-yritysten osuus koko maassa on pysynyt samalla tasolla keväästä 2009. Uudellamaalla kasvuhakuisten yritysten osuus on edelleen hieman lisääntynyt.

9. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS -Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä-

10 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

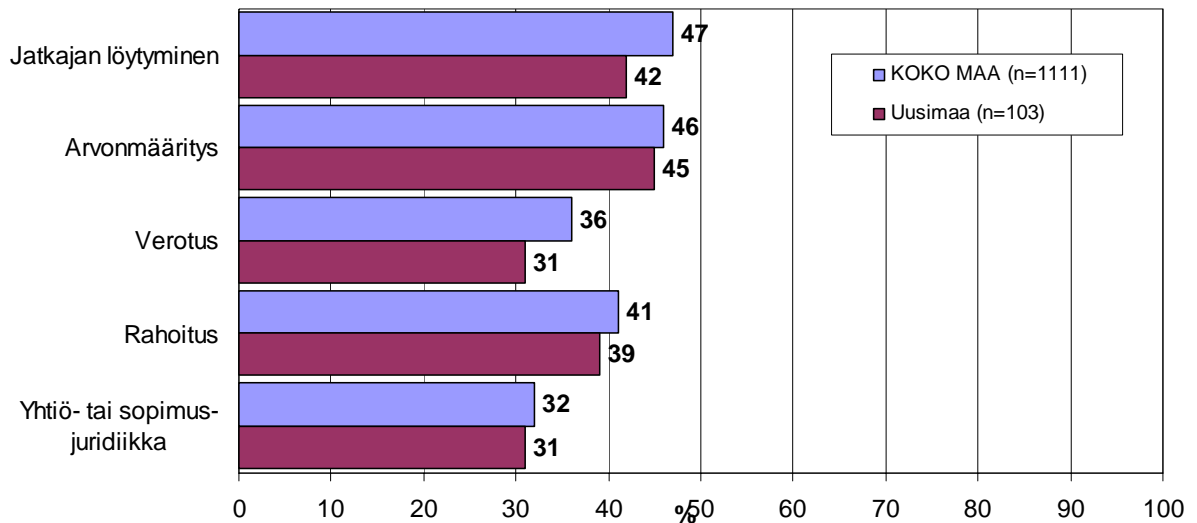
Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Uusimaa %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	57	56
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	11	12
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	18	20
Ei osaa sanoa	14	12

Uudenmaan alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana noin joka kolmannessa pk-yrityksessä. Suurimmat haasteet sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Uudenmaan alueella ovat edelleen arvonmääritys ja jatkajan löytäminen.

10. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN-TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

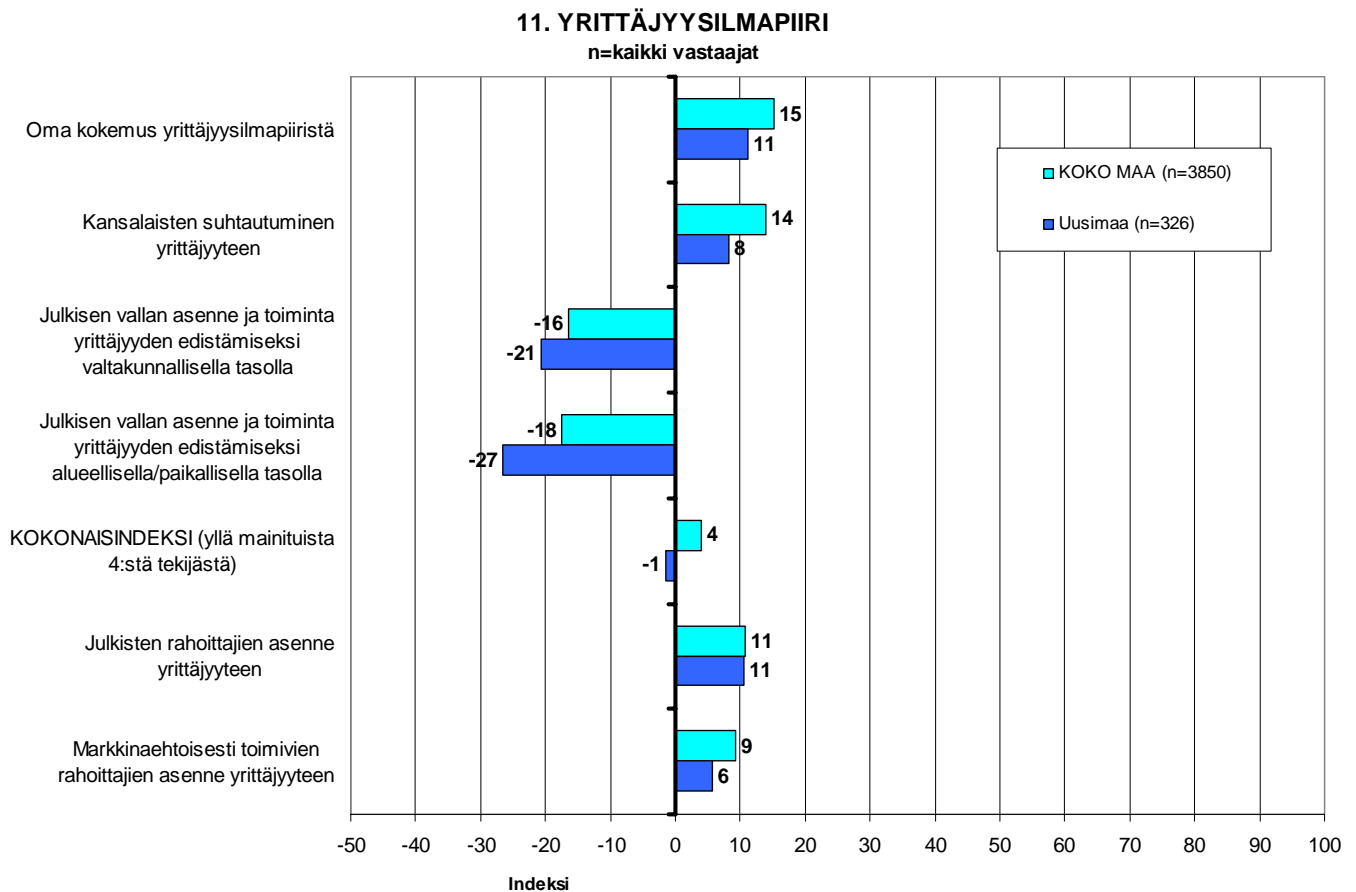
-Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana-
n=sukupolven/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

11 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on positiivinen +4, kun taas Uudellamaalla se on edelleen hieman heikompi, -1. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Molemmat tekijät arvioidaan edelleen negatiivisemmaksi alueella verrattuna koko maan pk-yrityksiin. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Uudenmaan että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien asenne arvioidaan alueella nyt yhtä suureksi kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan puolestaan Uudellamaalla heikommiksi kuin koko maassa. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna sekä koko maassa että alueella keskimäärin.

11 Pk-yritysten rahoitus

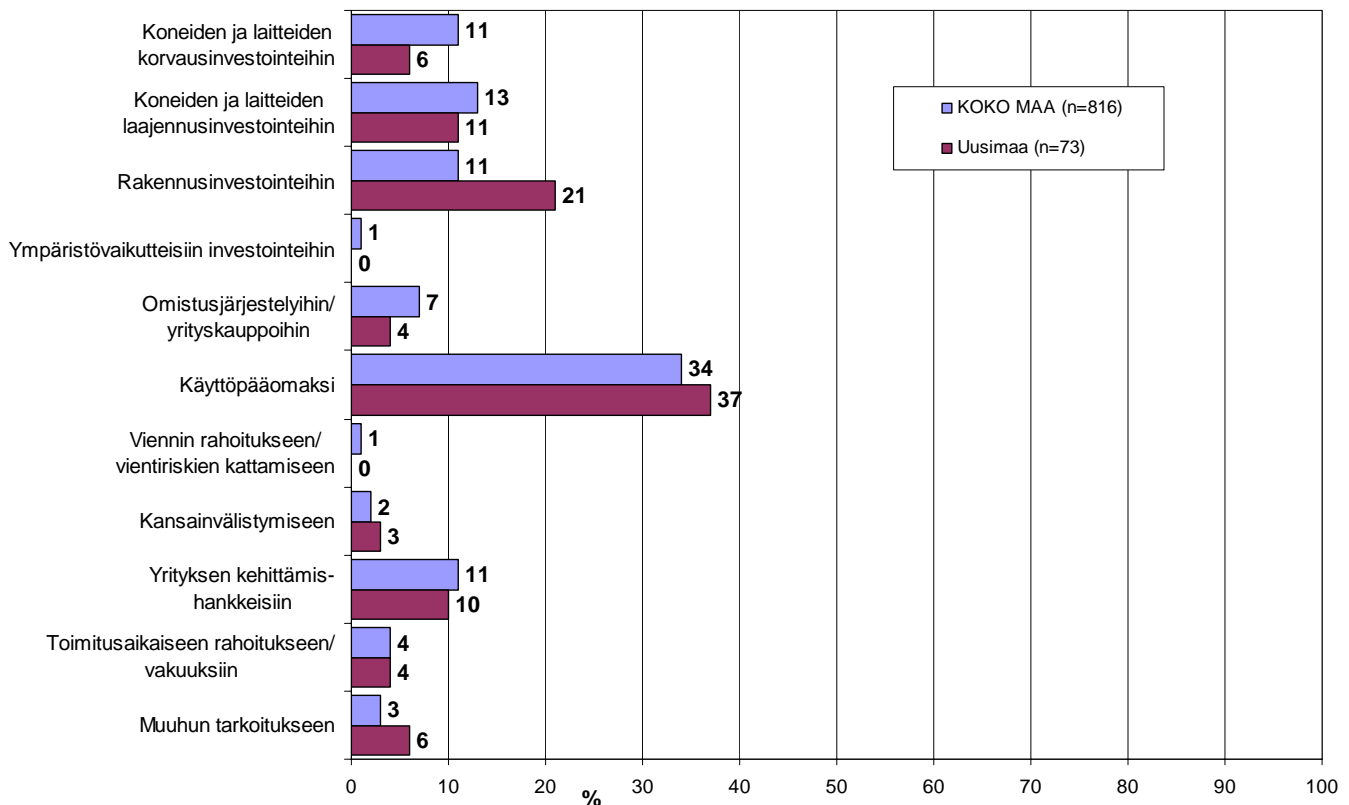
Uudenmaan alueen yrityksistä 28 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana, kun taas koko maassa näin oli tehnyt 30 prosenttia. Koko maan pk-yrityksistä 51 prosenttia oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta, kun alueella vastaava lukema on 49.

Noin joka neljäs alueella (25%) ja koko maassa (23%) toimivista pk-yrityksistä aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Finnveran suhdannelainaa / -takausta aikoo näistä yrityksistä hakea koko maan osalta 37 prosenttia ja alueella 35 prosenttia. Tärkeimpänä käyttötarkoituksena rahoitukselle pidetään alueella edelleen rahoituksen ottamista käyttöpääomaksi.

Uudenmaan pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (75 %) tai Finnverasta (36 %). Rahoitusyhtiöistä rahoitusta aikoo hakea 16 prosenttia rahoitusta hakevista alueen yrityksistä.

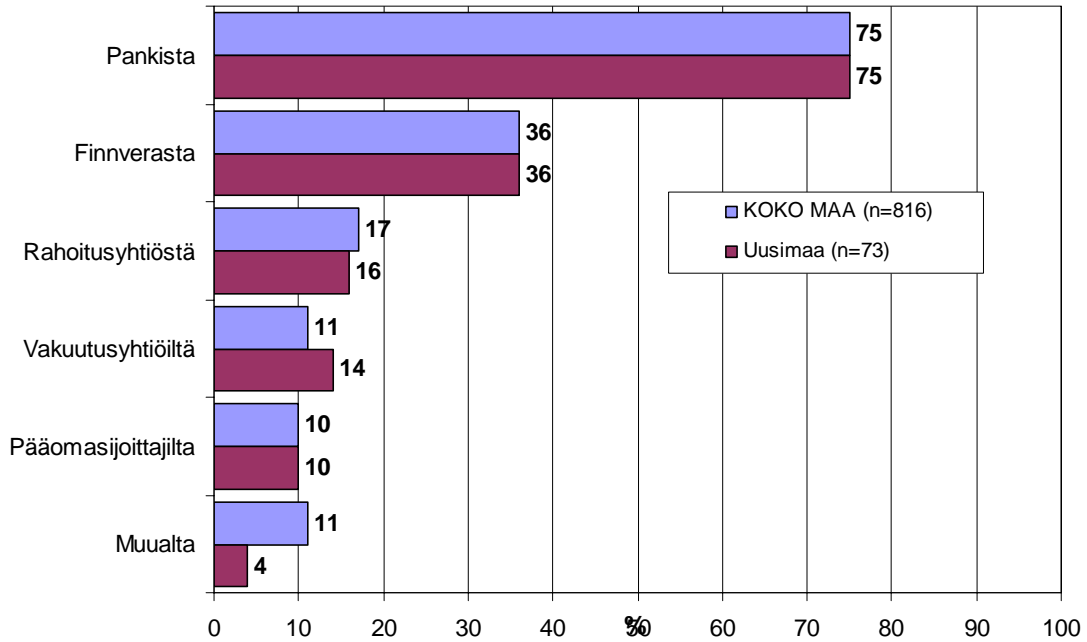
12. TÄRKEIN KÄYTTÖTARKOITUS ULKOPUOLISELLE RAHOITUKSELLE

-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta-
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

13. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta-
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

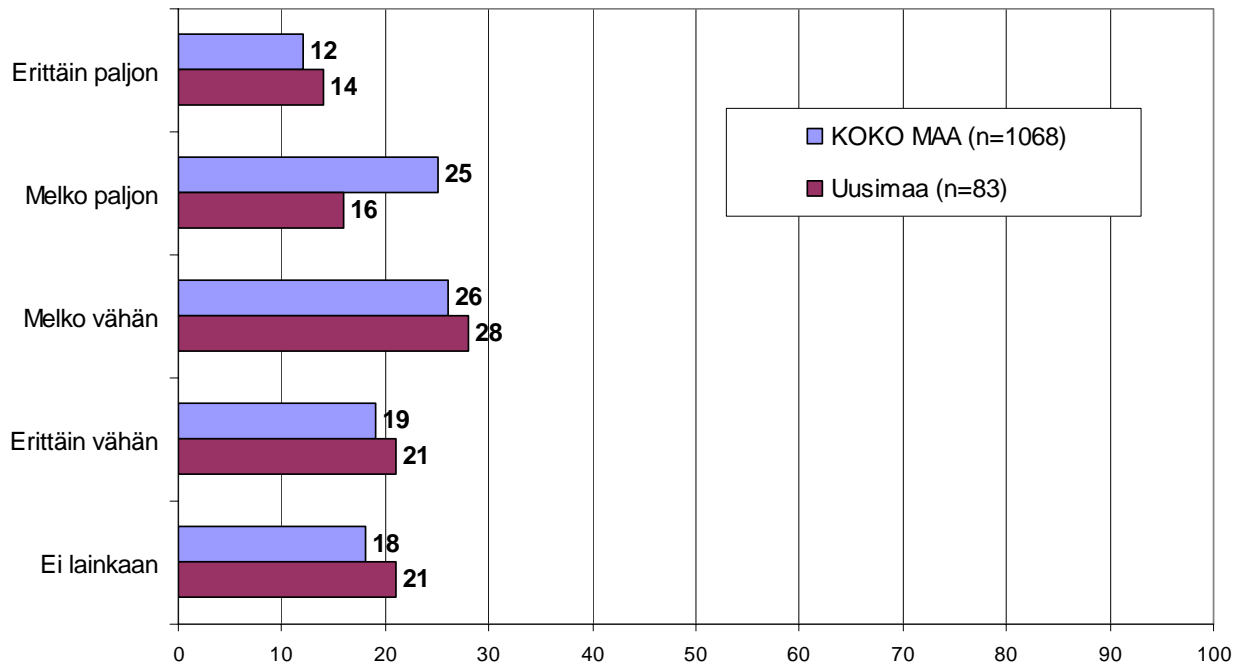

Yhteensä 37 prosenttia rahoitusta ottaneista koko maan pk-yrityksistä kokee, että rahoitusmarkkinat ovat heijastuneet rahoitusehtoihin melko tai erittäin paljon. Alueella puolestaan 30 prosenttia kokee rahoitusmarkkinoiden vaikuttaneen ehtoihin melko tai erittäin paljon. Noin viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että rahoitusmarkkinoiden muutokset / ongelmat eivät ole heijastuneet lainkaan rahoitusehtoihin.

Alueella koetaan kokonaisuudessaan rahoitusmarkkinoiden muutoksilla / ongelmilla olleen harvemmin vaikutusta rahoitusehtoihin kuin koko maassa keskimäärin.

14. OVATKO RAHOITUSMARKKINOIDEN MUUTOKSET / ONGELMAT HEIJASTUNEET RAHOITUSEHTOIHIN

n=on ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana

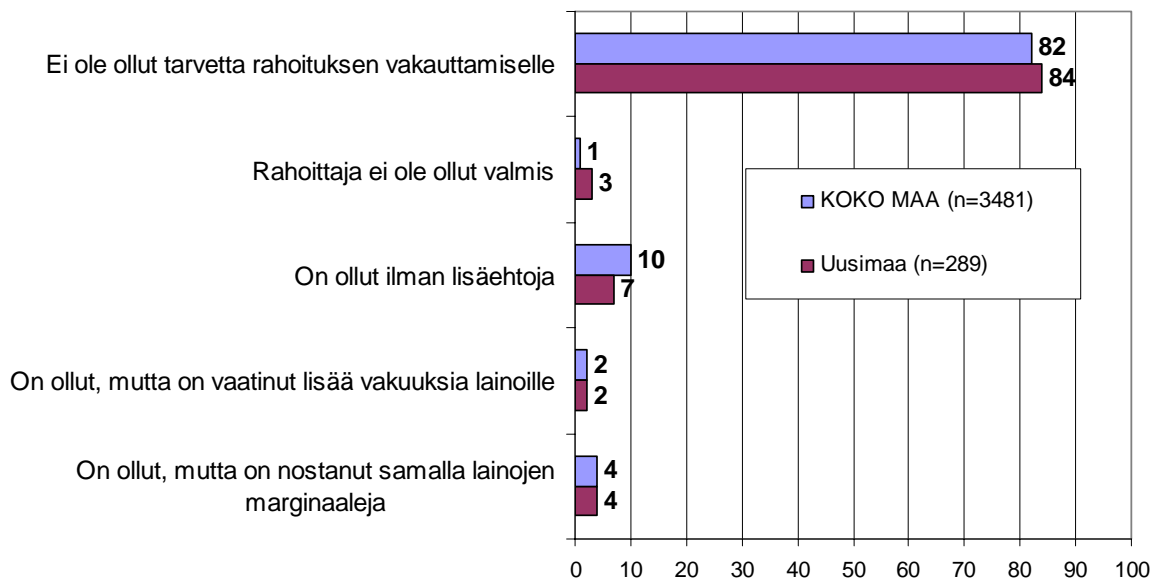

Suurin osa sekä alueen että koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa, että yrityksessä ei ole ollut tarvetta rahoituksen vakauttamiselle.

Kymmenesosa koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa, että päärahoittaja on ollut valmis vakauttamaan rahoitusta ilman lisäehtoja. Alueen yrityksistä puolestaan hieman pienempi osa pk-yrityksistä ilmoittaa päärahoittajan vakauttaneen rahoitusta ilman lisäehtoja. Ainoastaan pieni osa sekä koko maan että alueen pk-yrityksistä ilmoittaa, että rahoittaja ei ole ollut valmis vakauttamaan rahoitusta.

15. ONKO PÄÄRAHOITTAJA OLLUT VALMIS VAKAUTTAMAAN RAHOITUSTA

n=kaikki vastaajat

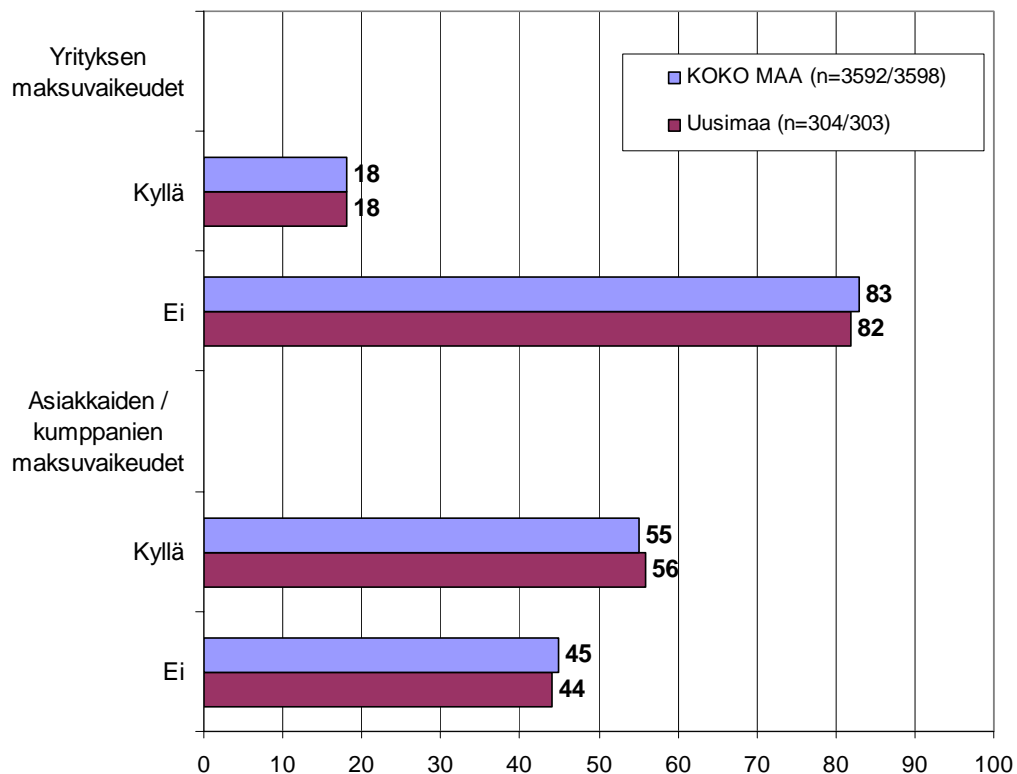
13 Maksuvaikeudet ja -järjestelyt

Hieman vajaa viidesosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ilmoittaa yrityksellä olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Noin puolet sekä koko maan että alueen osalta lisäksi ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana.

80 prosenttia koko maan ja 79 prosenttia alueen niistä yrityksistä, jotka ilmoittavat asiakkailta / kumppaneilla olleen maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana ilmoittaa, että asiakkailta / kumppaneilla on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana vuodentakaista enemmän.

16. MAKSUVAIKEUDET YRITYKSELLÄ JA ASIAKKAILLA / KUMPPANEILLA

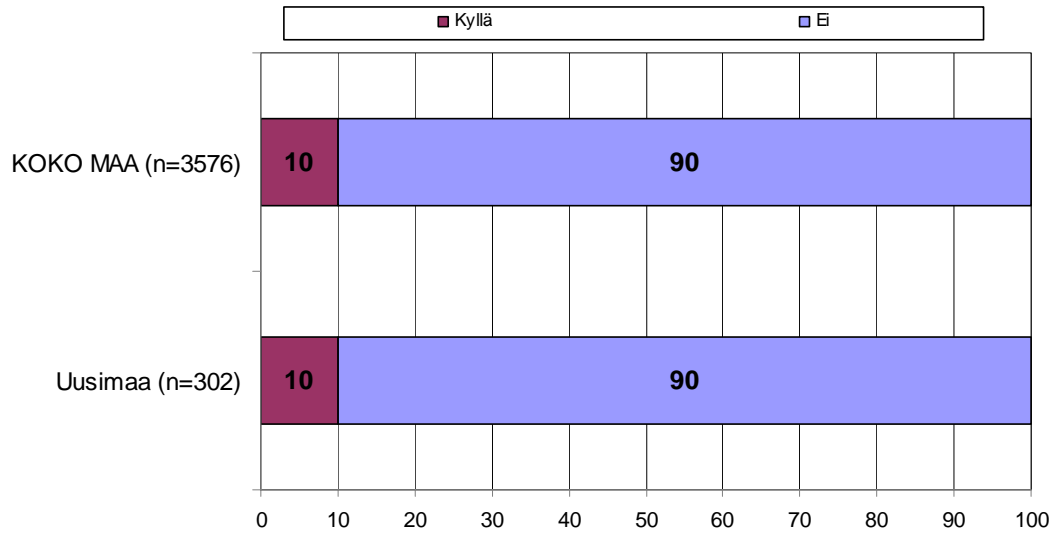
n=kaikki vastaajat

Kymmenesosa sekä alueen että koko maan pk-yrityksistä ilmoittaa, että maksujärjestelyihin on ollut tarvetta verottajan kanssa viimeisen kuuden kuukauden aikana.

17. TARVE MAKSUJÄRJESTELYIHIN VEROTTAJAN KANSSA

n=kaikki vastaajat

Pääkonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
- **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240
- Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401
 - **Joensuu**
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163
 - **Jyväskylä**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299
 - **Kajaani**
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899
 - **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330
 - **Lahti**
Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249
 - **Lappeenranta**
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149
 - **Mikkeli**
Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690
 - **Oulu**
Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944
 - **Pori**
Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349
 - **Rovaniemi**
Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099
 - **Seinäjoki**
Kauppatori 1 – 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399
 - **Tampere**
Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711
 - **Turku**
Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649
 - **Vaasa**
Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849
- Pietarin-edustusto
- **Finnveran Pietarin edustusto**
Finnish-Russian Innovation Center
Business Center Apollo, office 500
Dobrolyubova Prospect 8
St. Petersburg 197198
Russia
Puhelin +7 812 335 2234
Faksi +7 812 335 2236

- Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi
- Etelä-Karjalan Yrittäjät
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0104 701 100, faksi 0104 701 102
www.yrittajat.fi/etelakarjala
- Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
puhelin (06) 420 5000, faksi (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
- Etelä-Savon Yrittäjät
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
puhelin (015) 151 684, faksi (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo
- Helsingin Yrittäjät
Lastenkodinkuja 1 A 4, 3. krs, 00180 Helsinki
puhelin 010 841 3020, faksi (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki
- Hämeen Yrittäjät
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
puhelin (03) 682 1153, faksi (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame
- Kainuun Yrittäjät
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
puhelin 010 387 7870, faksi (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu
- Keski-Pohjanmaan Yrittäjät
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin (06) 831 5292, faksi (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
- Keski-Suomen Yrittäjät
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
puhelin 010 425 9200, faksi 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi
- Kymen Yrittäjät
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
puhelin (05) 544 3030, faksi (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi
- Lapin Yrittäjät
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
puhelin 0400 392 139, faksi (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi
- Länsipohjan Yrittäjät
Valtakatu 5, 94100 Kemi
puhelin (016) 221 701, faksi (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja
- Pirkanmaan Yrittäjät
Kehräsaari B-rappu, PL 7, 33210 Tampere
puhelin (03) 251 6500, faksi (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
- Pohjois-Karjalan Yrittäjät
Kauppakatu 17 A, 80100 Joensuu
puhelin 010 470 7600
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
- Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
puhelin (08) 311 4677, faksi (08) 371 227
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
- Päijät-Hämeen Yrittäjät
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
puhelin (03) 782 9866, faksi (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame
- Pääkaupunkiseudun Yrittäjät
Tekniikantie 12, 02150 Espoo
puhelin 010 422 1400, faksi (09) 2517 2200
www.yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
- Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät
Hietasaarenkatu 6, PL 289, 65101 Vaasa
puhelin (06) 356 0800, faksi (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
- Satakunnan Yrittäjät
Isolinnankatu 24, PL 45, 28101 Pori
puhelin (02) 634 9900, faksi (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta
- Savon Yrittäjät
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
puhelin (017) 368 0500, faksi (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo
- Uudenmaan Yrittäjät
Rantakatu 1, 2. kerros, 04400 Järvenpää
puhelin (09) 274 5420, faksi (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa
- Varsinais-Suomen Yrittäjät
Brahenskatu 20, 20100 Turku
puhelin (02) 275 7100, faksi (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Suomen Yrittäjät
Uudenmaan Yrittäjät

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
puhelin (09) 229 221
faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Uudenmaan Yrittäjät
Rantakatu 1, 2. kerros
04400 Järvenpää
puhelin (09) 274 5420
faksi (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

FINNVERA

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 2024 6011
www.finnvera.fi
Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
faksi 020 460 7220

Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
faksi 020 460 3240